

РУСЛАН

Передплата
на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:
на цілий рік: зі щоденною
виставкою 7 доларів, або 12
рублів; з виставкою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виставкою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові по два дні
крім неділь рус. х. сьвят
о 5 1/2 год. по полудни.
Редакція, адміністрація
експедиція «Руслана» при
ул. Оссолинських ч. 11. партер
(Фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в саажі Гав-
мана.
Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не вьвеш ми милости і віри не вьвеш.
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Пашкевича

Крутіства наших москвичів.

(X) В хитрім крутістві довели наш москвичі до нечуваної досконалости і вивчили всі способи давного византийства, щоби притворити ся невинними, в нічім непричастними, а при тім діянті з усякою послідовністю витиченої собі мети. Оби два табори, Королівці з „Галичаниномъ“ і „Русскимъ Словомъ“ і Дудикевичівці з „Прикарп. Русю“ і „Голосомъ Народа“ та перемискою експозитурою „Русская Вєля“ ідуть на впєрейми з собою, щоби притворити ся найбільшійшими горожанами держави і відвернути від себе докір москвофільської агітації, щоби представити себе найвірнійшими синами „нашої Церкви, нашого обряда“ (але не кажуть, якої — і якого?) та відклонити від себе закид амаганя до російского православія. Однак в тім притворюваню і лицемірстві, доведенім до справдешного мистецтва, нераз вихопить ся їм мимохіть правдиґе признанє. Ми вже вказували на те, як з нагоди останного пастирского посланія нашого Преосв. Епископату, зверненого проти російского православія, „Прикарп. Русь“ відпєкувала ся, що в Галичині ніхто не чув і не бачив чоґось подібного, що москвофіли в тім зовсім неґричастні, дарма, що самі крилошани сьвятоюрскі, підписані на відомім пропамятнім письмі, признали явно, що православна пропаганда єсть у нас і тому они домагали ся від Владик прийняти 36%

питомців москвофільских до семінарії і відповідного обсаджуваня парафій москвофільскими сьвященниками, котрі нібито мають велике довіре народу, бо инакше готово бути православіє.

Отже навпаки „Прикарпатской Русі“ признає зовсім отверто в передовиці „Галичанина“ в ч. 101 з 20 мая якийсь безіменний в „письмі з духовних кругів“, мабуть один з крилошан сьвятоюрских підписаних на пропамятнім письмі, що таки у нас ведуть православну пропаґанду і вказує тут виразно на „Прикарп. Русь“, „Голосъ Народа“ і „Русскую Волю“.

Се признанє, котре знов мабуть случайно вихопило ся австроні передовиці, п. з. „Нєскєлькє слєгъ по поводу послєдняго соборнаго посланія галицкихъ епископовъ“, вельми для нас цінне, бо коли вказувала на се „Нина“, коли зазначував се нераз „Руслан“, „Дїло“ і т. п. часописи, тоді москвофільскі часописи накидали ся за се мокрим рядом, називали се безосновними напастями, доносами і т. д. Отже тепер ми ще раз зазначуємо, що єствованє православної пропаґанди в Галичині признали самі сьвятоюрскі крилошани в пропамятнім письмі, признав також „Галичанинъ“, а властиво знов таки мабуть котрийсь з крилошан сьвятоюрских (з духовних кругів), коли сей безіменний автор бере ся в напечатаній в „Галичанинѣ“ передовиці давати поясненя до пастирского посланія, значить, стоїть близко кругів епископату.

Здавалоб ся, що признаючи єствованє

православної пропаґанди і вьвжаючи її шкідливою (так бодай представляє справу в другій половині сеї передовиці), повинен би автор названої передовиці послідовно признати шкідним все те, що веде до російского православія, отже москвофільську пропаґанду, яка має метою національне обединєнє Русинів з Москалями. Вжеж бо не вперший раз виказали ми наглядно на нескитних подїях, що обединительна пропаґанда ведена Зубрицьким, Гоговацьким, Дїдицьким, Наумовичом ітп. довела до знищеня унії в Холмщині в 60 их роках XIX ст., причинила ся до того, що й у нас такі Мончаловскі, Наумовичі і ин. переходили на православіє, а на наших очах переїняті обединительною ідеєю сьвященники русско-народной партії єредоводять руских переселєнців на православіє а іменно Крохмальний, Красицький ітп.

З огляду на ті загально знані і нескитні подїї можна було сподівати ся, що автор передовиці з кругів духовєнства возьме собі до серця остороґи пастирского посланія і буде вистереґати ся всіх тих небезпєк для катол. Церкви і унії, на які вказує посланіє. Тимчасом він натяґав слова посланія на свій лад і намаґав ся, як старий грішник, дальше in errore persevere і пише:

... мы позволимъ себѣ только констатировать тотъ фактъ, что ієрархи открито заявляютъ о своемъ желаніи занять нейтральное положєніє ввиду обѣихъ партій какъ украинской такъ и русско-народной. „Вы знаете хорошо“, говорится въ

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотрудиик.

Оповіданє із записок ірландського пароха.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Ось — одвітив, завязуючи під шиєю шовкову хустку — був я раз сьвідком такого дива при перегляді війська в Англії, запрошений католицькими офіцерами. Стояв я біля князя Кембрідже. Князь закликав: „Хто є начальником сего відділу?“ — „Я!“ — одвітив один з офіцирів. — „Як звєть ся третій жовнір на правім крилі? Жовнатий чи ні? Як довго служить? Як поводить ся? Яке його занятє?“ — Точність, з якою офіцир одвітив на ті всі питання, здивувала мене дуже. І тоді снитав я сам себе, чи могли би ми так само точно одвітити, колиб наш Начальний Вєєвода спитав нас про наших жовнірів? І тому рішив я як найскорше пізнати імя, житє, стан кожного мужчини, кожної жінки і кожної дитини в тій парохії.

— І дійшли до ціли, — закликав я із здивованєм. — Знаєте їх ліпше від мене, хоч я серед них пережив 30 літ. Та не міг я здержати ся від того, щоби не дати йому малу раду.

— Як буде вас хтось просив о поруку в справах грошевих, не робіть сего; як побачите, що на вулиці бєть ся два коґути, в наслідок чоґо відносини дипломатичні між сусїдами будуть напружені, не входіть в се, по чий сторонї етика і моральність; як случайно пані Гелєґер виляє цебер помий на вулицю саме в тім пси-

хольогічним моменті, коли пані Кєсей йде дорогою і коли з тої причини знищить ся одїж сеї послідної, а ви, отче, побачите затьму сонця і почуєте громи, — не відкладайте на бік Есхіля і не йдіть годити розсатавілі фури; як пані Діді...

— Дякую, дякую, отче парох! Не бійте ся, отче добродію, вже я собі дам раду!

Замкнули ся двері за сею гарною, мужєською статю і я вернув до фотелю і прошептав:

— Pathēmata — mathemata! Так буде до кінця сьвіта. Отсе історія!

Розділ XIV.

Сповідь.

Замітив я, що в міру, як стелять ся на папері сі уривки споминів з могого дневника і набирають певної цілости, відбуваєть ся в мині цікава зміна. Чую, що неначе буджу ся з гіпно-тичного сну й відзискую страчену силу. У всі думки й бажаня, навіть спосібности зперед трицяти літ повертають і жадають для себе належного місця, неначе здетронізований володар, що хоче хоч раз перед смертю сїсти на престолі й взяти скиптр у руки. Будять ся всі ідеї і всі клітини мозкові видають свій зміст, неначе магічно зачаровані. Навіть механічна штука писання, про яку говорять, що віколи не можна її цілковито стратити, проникає здеревілі внаслідок ревматизму пальці, в міру як чорнило спливає з могого пера на папір.

Дєлто каже, що переходжу стан другого дитинства. Не відчуваю сего; та колиб навіть і так було, не ронтав би я, бо дякувати Богу, всцїв я

заховати невинність дитини в моім сердю, мимо вєлякої судьби і бурі думок.

Займає мене все, що людське. Роптанє людскости викликує усміх на моім лицю і нема так великої слабости, для якої не чув би я жалю; нема божевіля, якому я не співчував би, ожидаючи терпеливо Божих заряджень. А тимчасом поглядаю на все sub specie aeternitatis і у власній порожнєчї житєвій наоджу все новий товчок до покори.

Бог показав свою доброту, послаючи мені молодого сьвященника, щоби сей покликав до житя мою мнєвшину. Бажаємо заховати тверезість ума до смерти. Який я щасливий, що по трицятьлітнім сні верну знов до притомности!

Правда се, що нераз каламутить мені вигоду старєчої оспалости сей молодий сьвященник; я часом зітхаю до хвилі благого спокою. Він подвоїв, потроїв за се число суботнішних сповідий і недільних причастий. Здобув собі серце молодїжи. Говорить їм безнастанно про мужество Ісуса Христа, про Його любов правди, неустрашимість, смиреність. Він кладе натиск на се, що Ісус Христос полюбив особливо молодїж, а про се сьвідчить спосіб вибраня апостолів і привязаня їх до себе. Тому сповідальницю окружають кожної суботи вечером тихі, покірні, повні набожности молодці, що ожидають своєї черги при слабім блиманю двох сьвічок, предмету невдоволеня ошадної пані Дарсі.

(Дальше буде).

послання, «що в наших глазах хороший священник тот, кто хорошо проповедует, катехизирует, исповедует, кто набожно читает молитвослов и заботится о поднятии народа, а не тот, кто принадлежит к той или другой партии. Мы не знаем никакой партии среди нас, и не признаем никакого разделения между духовенством» (стр. 5). Правда, иначе было до сих пор, но нынче влашки заявляют во всеуслышание о своей безпартийности и дѣлають ее основным пунктом своей програмы, мѣриломъ своихъ отношеній къ духовенству. Отъ нынѣ священникъ русско-народной партіи можетъ отвѣгити тѣмъ изъ своихъ политическихъ противниковъ, которые считаютъ его русскую идею несомѣстимой съ католической доктриной, что подобное воззрѣніе идетъ въ разрѣзъ съ голосомъ іерарховъ. Эги слова соборнаго посланія дають намъ полное право надѣяться, что програма влашекъ не останется только канцелярскимъ документомъ, а будетъ проведена ими въ жизнь и послужитъ дѣйствительнымъ основаніемъ ихъ будущихъ отношеній къ духовенству русско-народной партіи.

Отже сей інтерпретаторъ пастир. посланія вмовляє в Епископів, що они нібито одобряють відступство від народу, (его мови, его літератури і народности) для которого они поставлені пастирями, вмовляє в Епископів згоду на ренегатство.

А дальше пише сей священник:

«Обращаемъ также вниманіе читателей и на ту часть посланія, которая обращена къ «вѣрнымъ». Здѣсь они, говоря о нашемъ отношеніи къ зарубѣжнымъ братьямъ, опять дають намъ полную свободу, что слова являютъ лишнимъ козыремъ въ рукахъ русско-народной партіи. «Также, пишутъ они, «мы не только не запрещаемъ вамъ считать ихъ своими, братьями, но только подъ тѣмъ условіемъ, чтобы вы не хотѣли принимать то, что у нихъ—худо»... (стр. 19). Итакъ епископы заявляютъ, что они не противны нашему національному единству съ зарубѣжными русскими, они позволяютъ намъ считать ихъ своими братьями, родными... Снова фактъ, развязавшій руку русско-народной партіи и сдерживающій слишкомъ крикливые языки, требующіе ненависти и вражды къ «кацапамъ». Намъ кажется, что все это представляеть намъ не малія выгоды, независима даже отъ того, что могло бы скрываться, какъ этого хочеть «Прикарпатская Русь», подъ наружнымъ видомъ посланія».

Намагає ся отже безіменний священникъ з того, що послання каже молити ся і «за отлученыхъ зарубѣжныхъ братьевъ» (Христос веліи молити ся і за ворогів!), виводити висновки, начеб Епископи згоджували ся на об'єднательну погодинську ідею. Показує ся, що пастирське послання повинно було яснѣйше і виразнѣйше опредѣлити засадничі справи, щоби не давати можливости до такого москвофільского крутійства.

Ціла правда про радикалів.

Свящц. Ю. Дзєрович.

(Дальше).

3. Оправданіемъ був би радикалізмъ тоді, колиб справді та любов до віри Христової була у нас штучно вціплена, а цілий народний організм, душа народа жадала, вимагала якогось иншого світогляду, иншого ладу як для одиниць, так і для цілого збірного народного вства.

Тимчасом ми бачимо, що скоро тільки руский нарід став християнським, він сей час сильно привязав ся до віри. Другі народи називали свою вітчизну ріжними гордими назвами, говорили о силі, мужєстві, могутности, непобідимости своєї держави. А наш народ прозвав свою вітчизну тільки «с в я т о ю». «Свѣта Русь» називали наші предки свою рідну землю, а наш

нарід все старає ся о славу Бога, славу церков, а своє духовенство оточував найбільшою почетомъ.

Як нарід яко збирне єство, так і кождий поодинокий член сего народа цілим своїм життям, бутем тісно сплетений з християнством, з церквою. Себе самого називає він все не инакше, як «хрестянин», звязуючи себе нероздільно зі своєю вірою, ідентифікуючи свою народність і свій завід, свій стан, своє зване із своїм віросповіданем. Час свій значить він після церковного: «по першій Матці», «після другої Пречистої», «на Спаса», «у Петрівку». Свої метеологічні пророкованя вяже він також зі свѣтими: «Яке Благовіщенє, такий Великдень», «до свѣтаго Духа, не кадай кожуха». Спитає селянина: «Чия се худібка?», він відповість: «Божа і моя!». Коли має сказати яке після Єго осуду нечемне слово, то перепросить семи слова: «Перепрашаючи образи, що в хаті, Боже сонічко, що на небі і Вапу чесну особу». Коли засвѣтить свѣтло і поставить на стіл в хаті, то все зі словами: «Слава Ісусу Христу». Він взагалі не знає иншого привіту як: «Слава Ісусу Христу», «Дай Боже здоровлє». Бути провізором церковним, старшим братом, тримати свѣчку в церкві, се для нашого селянина великою почетомъ. Ціла хата у нього обставлена самими образами свѣтих, а зажиточнѣйший кладе у себе на горолі кам'яний Хрест. Наш хлѣбороб уважає собі великою чєсттю справити фелон, дзвін, образ, а біднѣйший бодай свѣчку до церкви. Мати сина або брата священником, се для нашого простолудина велика радість, а коли прим. священника син або така єго не піде на священника, то каже на него: «змарнував ся!». Церков, богослужєнє, празник, храм з богатяма свѣщениками, процесія, місія, гарна наука, се все незвичайно живо займає нашого доброго мужика. Зацікавленює, викликає по літах дуже милі спомини. Ба навіть і се характеристичне, що народ наш бідуює, тяжко горює, тяжко постить, їсть без омасти, мяса не бачить цілий рік, а таки, коли прийде Великдень або Різдво, таки конче старає ся у ті свѣта о кусок якої вудженини, солониви, кавалок мяса. Не дивно! єго житє так тісно сплетене з житєм церкви, що хіба силою єго відірвеш. Нехай же радикали старають ся, щоби наш селянин не лише раз в рік їв масо, але щоденно, ми їм в тім перешкаджати не будемо, але наперед кажемо, що борбою з духовенством сего не досягнуть*).

Звернемо увагу ще на одну переважну, але заразом найтяжшу хвилю в житю кожного чоловіка. Се хвиля смерти. Ніхто так гарно, так спокійно, так свѣтло не умирає, як на ш х р и с т и я н и н. З яким він стоїчим спокоєм вичікує той для всіх других страшної хвилі; він розпорядить своїм майном, розкаже, в що єго мають по смерти олягнути, розпрашає ся з всіма, попросить о молитву, о поминки за свою душу; радісним лицєм витає священника, що прийшов єго виправити на дорогу вічну і з молитвою на устах умирає. Свѣта смерти! І щож осолоджує єму ту страшну хвилю, що впливає єму той ангельский свокій? Знаєте радикали що? Віра свѣта, віра в позагробове житє, та віра, котру ви наполили єму видерти. Щож ви єму натомість дасте за бальзам на ту хвилю? Хіба той ваш неспокій, хіба той ваш сумнів: «Єй може то і правда, що віра свѣта каже, а що тоді?... Здаєть ся, що тут хіба признасте правду Мелянхтонови, що: «може жити вигіднѣйше по радикальному, але умерати красше по християнськи». Та ба знов каже наша народна пословиця: «Яке житє, така і смерть».

Коли наш селянин переїде в Америку, вільну землю, то там також бажає мати свою церкву, свого священника, бо любов до віри є єму вроджена і без неї обійти ся не може.

Тому узглядняючи се все ту сказане, прийдемо до переконаня, що то житє сплетене з церквою, то житє оперте о віру ушасливає нашого селянина, убагороднює єго, виховує? Щож иншого як не церква і віра дає єму ту доброту серця, ту лагідність в обходженю, ту чємність? Коли наш народ має свої прегарні прикмети серця і духа, то ті виплекані певно Христовими ідеями. Єго прєсвѣтою наукою, Єго свѣтою інституцією, свѣтою Церквою. Противно — як се низше викажу — всякі злі інстинкти у того народа, які дримали лише, які

зовсім вже були заиділи під впливом животворчих промінів науки Христа, тепер починають сходити завдяки посівам радикальної науки. Свій погляд опру на подіях, а ті дадуть прямо яскраві приміри одичія тогоч. народа наслідком згубних радикальних кличів. І чиж не наминають ті і подібні їм люди, давних Фарисєїв, які в безумнім засліпленю поставили собі цілю противдлати науці і дѣлам Ісуса Христа. Коли глянемо в історію народів, то бачимо, що не сильними, знатними навіть, не ученими людьми стоїть сильно нарід а людьми свѣтими, праведними. Прєднѣ в державі треба вірних воїнів, чєсних урядників, непідкупних судив, богобоязливих родичів послушних і добрих дѣтих. А деж возьмемо се в радикальній державі, коли там нема страха Божого, правди Божої, нема віри, нема релігії?... І так, як дивлю ся на ті темні дѣла богопротивників а доброго генія нашого народа, нагадує ся мені прекрасний стих російского письменника Аполлона Коринжского, який тут дословно наведу, бо він якраз гарно віддає той настрої душі віруючого християнина на вид, на згадку тих протирелігійних течій, якими хочуть щастє (?) принести наші непокликані радикали, реформатори:

— «Вожди слѣпцовъ слѣпыє!»

Мнѣ хочеть ся сказати: — «Безумные умы! Родной моей странѣ, народу вы — чужіє! Я — правнукъ Пахаря; я — вѣрую въ народъ; И богъ его — Мой Богъ... Я вашей чуждѣ

[Гордини...
Пусть къ новымъ «истинамъ» вашъ новый [путь ведетъ —
Я съ вами не пойду (кто хочеть — пусть [идеть!], —
Оставьтеж мнѣ мои народныя свѣтыни!...**).

*) Всепольскій лікар др. Тарновскій в Косові навіть з чисто гігієнічних і диєтичних пошук захвалює і поручає «ruski post». — Ред.

**) Поясненє деяких слів: безумний = нерозумний; пахар = хлѣбороб; пусть = нехай; истина = правда; тут радикальна наука; путь = дорога.

Огляд часописий.

(Тверезий голос польскій з нагоди університетских недавних подій).

В нинішних часах націоналістичної загорілости і завзята рідко коли можна з, стрінутися з предметовим, спокійним поглядом в національних або політичних питаннях. Всепольське дневникарство особливо внесло в наші межинародні відносини їдкий напастливий тон, який є вислідом безмежної загорілости і цілковитого заперечуваня всяких справедливих домагань українського народу. Таке становище викликало знов і з народно-демократичного і радикального дневникарства велике заостренє і обидва табори йдуть із собою наперейми, котрий котрого перевищить в їдкости і загорілости. Очевидно виходить се на превелику шкоду обидвох народів і витворює погляд, начеб сиїльне пожитє їх і порозумінє між ними було неможливою справою. Націоналістична загорілість і засліпленє запаморочують ум і роблять неможливим спокійне і тверезе одіюване сучасних патань а особливо межинародних національних справ. З тим більшим вдволенем треба повитати голос дневника розпопсюдженого в широких верствах міщанських, Wiek Nowy, з 19. і 20. мая с. р. л. з. Rusinofobia, бо й сирավді останними часами у всепольскім таборі дійшло до русиноїдства.

«В біжучій політиці, пише Wiek Nowy, не глядять ідеалізму. Змаганє широких верств, які мають участь в сій політиці, має все ціху горячкостости. Ріжнородність дѣлаючого живла, скорозмінчива філя щоденних подій, все те викликає певне нервовє напруженє, яке на жаль згноблює і заглушує чистє ідейне змаганє. Маємо дѣло з певним перєсїчним умовим поземом занятих політикою верств, який не позволяє на холодне догляджуванє в політичних справах критичного одіюваня. І тут автор переходить до того, як ставлять політичні питання академічні круги, котрі явно чи тайно дѣлають з кер-

муючими тілами (нині всепольськими) університету. Покликує ся тут на голос визначного польського публіциста, котрий висловив ся, що академик є самотнім чоловіком, що може не належати до ніякої суспільної класи, може вийти поза класову боротьбу, котрого задачею єсть двигнути всі класи своєї суспільности на висшій позем етичний, культурний, суспільний і політичний, котрому навіть політика повинна уявляти ся в ідеальних красках, бо не збруталізовало ся ще його життя і не скаляло его крил.

„Кожлиж станемо на тім терені і маємо діло з політикою ректорів і професорів університету, не можемо вже покликати ся на цезь широкіх верств. Тут почування і назви не тільки можуть але повинні бути піддержувані критичним, поглядом і справедливою розвагою, бо інакше прийшлоб ся усумніти ся о всім.“

Дальше пригадує автор про те напружене між академ. поль. і руск. молодежю, яке від кількох літ особливо при торжественних нагодах витворює ся і доводить до справдешнього войовничого настрою. Так було і перед тижнем. Уоружені палками молодці зборонювали иншим доступу до університету при вході, а ректорат постарав ся навіть о комісаря, щоби посилив у підмогу оборонцям польскости університету. Малює ся безнастанно якусь мару, боязнь перед можливими подіями, яких не було і не могло з многих зглядів бути одним словом, знаменне русиноїдство! Якась боязнь перед мнимим наїздом, перед порахунками з власним сумлінням, коли стає перед очима питання, що культурний розвиток руского народу вимагає самостійного університету, щоби піднести позем культурний сего народу, з котрим Поляки мусять разом жити. І се видає ся народним нещастям чи небезпекою?! І тут автор справедливо вказує, що сьмішно се виглядає, що нарід Міцкевичів, Левелів взяв собі яко народну догму експанзію і репресію оперту на багнеті, вязниці і облуді, і мов би вважав постулатом своїм ідеї Дмовского, що польський гнет був би добродійством для Русинів. Поза мнимим самобереженням народним виступає манія страху, переслідованя і приневольов до остороги і сьвятиня науки — університет стає гранадюю, в якій загніздила ся зараза.“

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина

У Відні ведуть ся від довпого часу переговори в справі конференцій, дотикаючих чесько-німецького порозуміння. Дня 21. с. м. відбула ся рада міністрів під проводом президента міністрів бар. Бінерта, який відбув овісля довшу розмову з головою чеського аграрного клубу, послом Удржалем. Ходить о остатотне рішення, чи чеське аграрне сторонництво возьме участь в тих конференціях. З чеської печати можна вносити, що чеські аграрії вправді не вважають відповідним, щоби чеське язикове питанє мало бути розв'язане у Відні, але не є противні сему, щоби в парламенті мали відбутися наради над основними принципами, після котрих мало бути управильнене язикове питанє в усіх коронних краях. На єім становищі стоїть також народно-католицький клуб і мабуть згодять ся на се і инші чеські сторонництва. Славянська унія має рішати, чи Іех-Буквай (який власне протавить ся сему, щоби чеське язикове питанє розв'язувано у Відні) має прийти через парламент яко нагле внесене, чи проктовані німецько-чеські конференції у Відні мають замінити ся в загальні конференції представників усіх народностей. Молодоческа печать взиває знов чеських радикалів, щоби не відтягали ся від участі в конференціях з Німцями. В найблизших днях має відбутися нарада членів славянської Унії і инших славянських, італійських та румунських провідників сторонництва в справі Іех-Буквай.

Передвиборчі бійки в Угорщині не устають, противно, множать ся з кожним днем. Президент міністрів гр. Куен-Гедерварі заявив одному співробітникувникувника „Magyar Hirlap“, що в політичних відносинах Угорщини наступило з огляду на виборчий рух певне здичине. Ще ніколи не було такої безграничної агітації, як тепер. Були вихури пристрастий, але тепер цілий край потрясений вульканічними вибухами темпераментів. Се само не булоб ще таким лихом, бо пристрасти з часом втихають або наслідком поважної праці, або через вичерпанє. Безграничне розбудженє не може бути виключною ціллю політич-

ного сторонництва. Вигляди на вислід виборів не є, по думці президента міністрів, лихі для правительства.

Заграниця.

Вислід останніх виборів в Данії до „Folkething-y“ є такий: вибрано 56 членів зєдиненої лівниці, 13 членів правниці, 20 радикалів і 24 соціальних демократів. Зєдинена лівниця втратила 5, зискала 13 місць, радикали втратили 6 і зискали 6 місць, соціалісти втратили 5 і зискали 5 місць, правниця втратила 9 місць, зискала 1. Сім разом відперто намір соціалістів; они вйдуть в такім самім числі, як попередно, до „Folkething-y“. Децо поліпшило ся положенє зєдиненої лівниці.

Заострене в кретийській справі осягнуло свою наконечну точку. Опікувачі держави поступають дуже поволи, а між тим Кретийці не лише, що мимо відраджувань зложили грецкому королеви присягу, але не хотять допустити магометанських послів до парламенту. Начальник кретийського правительства заявив навіть, що вже пороблено відповідні кроки, щоби держави згодили ся на прилуку Крети до Греції. Кретийці не думають цофнути ся перед нічим, навіть перед можливою інтервенцією зі сторони Туреччини, яка буде очевидно боронити своїх прав. Успосібленє на Креті є вельми вовничє, але й в Туреччині домагають ся, щоби турецька фльота удала ся прямо до замку Суда.

Француский міністер заграничних справ Пішон мав нагоду розмовляти два рази з цїсарем Вільгельмом в часі похоронів короля Едварда. Цїсар Вільгельм рєзвинув перед ним в цвітистих словах ідею європейського державного союзу, який мав би бути союзом мира. Також з королем Юрєм розмовляв цїсар Вільгельм про політичні справи вельми щиро. Оба висловили бажанє, щоби взаїмні відносини між Німеччиною і Англією були щораз то щирійші і приязнійші.

Хросимо відховити передплату.

Новинки

— Календар. В середу: руско-кат.: Єуіфанія; римо-кат.: Григорія VII. — В четвер: руско-кат.: Гликерій; римо-кат.: *Боже Тїло.*

— Екс-сьвященик, др. Дим. А. Марков помістив в 189 числі „Прикарпатской Руси“ статію „Въ защитѣ обиженныхъ, гонимыхъ...“, в якій „по собственнымъ стенографическимъ запискамъ“ парадфразує „блестящую рѣчь“ пос. Крамаржа, з якою для д-ра Маркова „блєснулъ свѣтлый лучъ надежды“. Сама промова крайно безсоромна. На неї може здобути ся хіба брат Чех, який про наші відносини та про наше життя дивить ся крізь московські окуляри. Не дай Боже, тобі, брате Чеху, діждатись тої хвилі, коли би твоїх синів так нищено, як нас нищила і нищить Росія за любов для рідної мови, рідного народа! Не дай Боже, щоби синями чеського народа заповнювано тюрми, Сибіря, як се робить „матушка“ з далекої півночі з нами. Тай не за політику, але за участь в белетристиці вичечено цілий ряд письменників від Шевченка починаючи, а кінчаючи на Павлі Гроби. А коли нас тобі не жалє, коли не чуєш тої кривди, так моли Бога, щоби твій нарід діждав ся подібного раю, а може після здійсненя твоїх бажань егїсти в роді братів-Чехів протрутуть очи та прокланати будуть своїх вождів а Іа др. Крамарж! З цинізмом признає др. Крамарж, що православний „Народный Домъ“ в Чернівцях побирав під проводом проф. о. д-ра Евг. Козака „пожертвованія изъ Россіи“, бо прецінь Німці з Пруссії попірають Німців з Австрії.. І нас, брате Чеху, попірають Українці з України, але ми соромили би ся брати Юдин грїш від чужої нам породи і по племені „матушки“ Росії, яка на то шле гроші в Галичину, щоби на случай війни зорганізувати банду шпіонів, або щоби виховати чорну сотню, яка би продавала рідну матір. І знає вона добре, де шукати таких люців, які в своїй брутальности уміли ломити домашнє житє своїм приятелям, уміли розкрадати публичний грїш, уміли програвати в „картушки“ віна своїх жінок, уміли доводити побоями своїх супруг до божевїля та убийства себе і своєї дитини. Чому би ні? Такі люди продадуть навіть рідну маму, а в браку „денежок“ навіть нерідну „матушку Расію“ і „дорогого“ брата Чеха Крамаржа. Гей, Славяни, Славяни! Гидке з вас московське сьмітє! Але вернім до д-ра Маркова. Спеціальню подобали ся католицькому сьвященикувникувнику Маркову такі уступки з промови Крамаржа, які він, в „Прикарпатской Руси“ підчеркує: „У насъ угнетаютъ православныхъ и ихъ общество“, або: „В Россіи православіє это крупная сила, это стѣхія“. І коли Австрія буде топтати конституцію і закон

з р. 1867. про свободу совѣсти, то „эта тактика можетъ поднять въ Россіи ураганъ“. Этогь ураганъ развѣтєть окончательно устои мира и мирнаго развитія нашего государства. В данномъ случаѣ сдѣлано насиліє и безправіє надъ православіємъ и русской народностю. Дивно, що австрійський посол промовляє в парламенті в інтересі Росії і відгрожує ся власній державі війною, але ще сумнїйше, коли католицький сьвященик реєструє се соп атоге під власним іменем! Звертаємо на се увагу перемискої Консистоїї, а може она схоче взяти в свою опіку сего покровителя маїринїтизму і православія. В руках Консистоїї найдуть ся чей способи, щоби сей. доси неекскомунїкований сьвященик перестав ширити соблазн і не ставав пропагатором православя по газетах, вічах, де при его участі западають резолюції против нашої церкви та єпископату. Коли свого часу Вергун хотїв кандидувати до парламенту, то „истинно русскимъ“ не затвердили его кандидатури, бо він приймив православє. Екскомунїкований сьвященик не мав би рівнож вступу до ніякого села, ані до хати сьвященика хотьби як твердого „закала“. Може би хоть в части скінчили ся ті оргїї, вимірені против сего, що нам дороге! Не маємо чого соромити ся нашої церкви, зрешеної кроку мучеників. А час витяти боляка, що ширить знищенє і гангрену!..

— Сокілля в Станіславові. Руский „Сокіл“ в Станіславові придбав на будову свого дому кілька тисяч корон а деякі члени его заявили, що протягом чотирох літ зложать 30.000 К і з тим приступає „Сокіл“ до будови свого дому за 300.000 К. Плани будови виробив проф. Левинський. Крім руханкової салі будуть в сокілнї мешканя всіх місцевих укр.-русских товариств. Щастє Боже в зачатому ділі!

— Руске Товариство педагогічне у Львові присилає нам письмо, яке містимо тим радше, що ми печатаючи в чч. 92. і 93. допись о. Іл. Кливака в справі бурс, не мали ні на думці шкідити в чім небудь Р. Т. П., а ходило нам взагалі о релігійно-моральне вихованє по всіх наших бурсах. Письмо се звучить:

В наслідок допису в чч. 92. і 93. „Руслана“ п. з. „Релігійно-моральне вихованє молодїжи по бурсах Руского Товариства педагогічного“, в якій автор о. Ілия Кливак прилюдно заявив, що наші бурси суть розсадниками соціалізму, радикалізму, атеїзму і всякої моральної гнилі, та заклинув комітетам, настоятелям і духовникам бурс, що не дбають о релігійно моральне вихованє своїх вихованків а навіть самі деморалізують їх — просимо о поміщенє слїдуєчого спростованя:

Загально піднесені о. І. Кливаком закиди, не відносять ся до наших бурс. У нас є безустанна контроля і нагляд над релігійно-моральним вихованєм та педагогічним веденєм питомців. Настоятелі наших бурс совісно сповняють свої обовязки а їх вплив на молодїж є додатний, бо они дійсно присьвїчують гарним приміром і в молитві і праці. Молодїж веде ся зовсім добре і є найкрасшим чинником в обох гімназиях. Відповідно до вимог регуляміну виконують оитомці всі приписані практики релігійні; в лат. сьвята і дни вільні від науки ходять на Службу Божу а своєю участю в численних духовних концертах дали доказ, що прегарно плекають церковний спів. Загально звісна річ, що духовні хоры наших питомців належать до найлучших в Галичині. В підручних бібліотеках бурс суть книжки лише відповідні для шкільної молодїжи, а пр. ректори і префекти дбають про се, щоби до вїї не заходив ніякий злий вплив чи то посредством злих книжок чи неморальних людей. Пр. Ректори, що стоять на чолі обох Бурс, дали уже нераз свою працю наглядний доказ, що знають, як вести молодїж, щоби она була колїсь окрасою нашої Церкви. О тім пересвідчили і Ви. Родичі наших питомців і ми могли би у відповідь о. І. Кливакови помістити численні заяви і подяки тих, з чїх рук ми молодїж приймаємо. А тоді на самім переді мусли би ми зазначити і се, що наші обі українські Бурси тішать ся довірєм і попєртєм у Високо Дост. Екссцелєнції Митрополита, що щедрою Своєю рукою що місяця нас материяльно підпомагає і стоїть з бурсами в непрерывнім контактї. — У Львові, дня 24. мая 1910 Від Комітетів Бурс Р. Т. П. у Львові: І. Громницкий, голова Комітету II-го. С. Баньковский, голова Комітету I-го. о. І. Рудович, духовник бурси II-ї.

— Похорони бл. п. Бориса Грінченка. В дорозі з Волочиск до Київa супровожали домовину пок. Грінченка відпоручники київських Українців. Л. Яновска, С. Єфремов і М. Филипович. Похорон в Київі, як звісно, відбув ся в неділю. На домовині зложено силу вінків, а між иншими вінок від львівських Русинів. Полїція переглядала всі написи на лентах внків і сконфіскувала терновий вінок від харків ких Українців. При каравані йшло 40 полїцьянтів.

Недїлїшне число „Ради“ присьвяченє в цїлости пок. Грінченкови. Між статіями: „Над дорогою могилою“, „Ходїмо за ним“ (Д. Пісочинє), „На труну учителя“ (І. Чулого), „Пам'яті

Б. Д. Грінченка" (В. Доманицкого), „На громадській роботі" (С. Гурковського), „Голос селянина над домовиною" (Мик. Божка), „На смерть учителя" (Гр. Красницького) ітд. находимо там віршу Дніпрові Чайки п. з.

Над могилою Б. Грінченка.

Терниною, шипшивою шляхи заростали,
Гуряни сушили землю та сьвіт заступали —
Не злякали, не посіли дуба молодого: —
Розвивав ся, протягав ся до сонця ясного.
І морози, й буйні грози недоля носила —
Не зломилась, гартувалась молода сила.
Що міцніше налягає хуртовина дужа,
Гілля ломить. лист обносять — дуба не
[подужа. —
Пветь ся в гору, лихо боре, став за гасло
[людям
Та на кожен напад бурі посівав жолудям.
Тис мороз, гнобла мрака, жолудь десь губив ся,
Нижні парости всихали — все він не корив ся.
Хмара з градом. Веть ся гадом вітер на
[тернину,
Та зляпавшись крутить гілля дужій деревині
Рівний стовбур вирвав з корнем, — землю
[аввертає —
На тернину, на шипшину тяжко дуб злягає.
Зажурились, похилились статі квіти дрібні,
Сльози ронять, тихо давоняють конвалії срібні.
Переможно вітер віє, дрібний дощик сіє,
Лиховісне гайвароння ясне небо криє —
Та дарма! Терни посохнуть, инший час надійде
Те, що глибоко запало, густим лісом зійде.
Розвіть ся, розвіть ся, злієм верховини —
Залунає слава сина Неньки-України!

— В справі львівського університету. N. fr. Presse доносить зі Львова, що в руских кругах ждуть рішення в справі львівського університету в місяці червця с. р. Межи законним усталенням польського характеру університету а утворенням самостійного руского університету в іпстім, яке має бути зазначене в цісарскім розпорядку. Русини жадають вилучення 10 руских катедр (3 богословських, 3 правничих і 4 філософічних), які вже суть і утворення з них засновку окремого університету. Аж по тім вилученню може бути польський характер львівського університету законно забезпечений.

Вчорашнє „Діло" доносить з Відня що до сеї статі: „Іменем українського парламентарного клубу заперечує посол др. Теофіль Окуневский в нинішних віденських часописях донесенє N. Fr. Presse, неначеб в університетській справі прийшло між Русинами а Поляками до порозуміння.

— „Собраніє львовской прогресивной, славянской студенческой молодежи" відбуло ся на днях у Львові з салі одного з просьвітних москвофільських „обществъ". Там запала ухвала, щоби вислати подяку Крамаржови. Явив ся там один Чех, один Хорват і один Болгарин, бо без того не було би „собранія львовской прогресивной славянской молодежи". Явило ся там також чимало гімназьяльних студентів з львівських москвофільських бурс. З огляду, що ані „Прикарпатская Русь", ані „Галичанин" не назвали доси по імені локалю, в яким се „собраніє" відбувало ся, то ми дозволимо собі в найблизших днях заспокоїти цікавість москвофільських сторонників.

— На схід! З Кракова доносять, що надзир рада тов-а обезпечень „Wisla" заложена польськими любовцями, ухвалила перенести свій осідок до Львова, а в Кракові лишити лише філію. Очевидно йде тут о вилловлюванє клієнтелі між рускими мужиками.

— Холера. В Катеринославі на Україні прокинула ся холера. Денно занепадає на неї по 5 до 10 осіб, а половина з того вмирає. Харківська губернія є також zagrożена холерою.

— Комету Гелєя було видно вчера у Львові доволі високо на небозводі яко замрачену звізду але без хвоста, бо при повні місяця стратила она на беєку.

— Дру Крамаржови вислали доси гратуляційні телеграми з нагоди єго „блестящій рѣчи": колумбийский „разрушитель" економічних „обществъ", „истинно-русский" Шантеклє. др. Дудікевич, дальше: два великі сьвітла „русского геобсклона" др. Иван Гринецкий і господин Бучма. „Имѣють препятствія в виеялці телеграм „доблестви юноши" Мончаловский і Добрянский, а „известный надуватель" Марущак продумє над тим, кого би вдало ся надути.. на „изде, жки" злучені з висилкою депеші.. О скільки ще й инші „сьвіточи" рішать ся на висилки телеграм, не забудемо зарєструвати...

— Процес Гофріхтера. Вчорашного дня розпочала ся перед военним судом у Відні розправа проти капітана Гофріхтера. Обжалований явив ся на розправі в параднім однострою, без шаблі, був блідий і цілий дрожав. В склад суду крім аудитора Кунца входять 2 підпоручники, 2 поручники, 2 капітани і 1 майор. Розправа розо-

чала ся запряженєм суду, а перед тим запитано Гофріхтера, чи він жадає усуненя котрого з членів суду. Гофріхтер відповів тихо: ні. По запряженю суду відчитано протокіл списавий Гофріхтером в своїй обороні. Потім виведено Гофріхтера з салі і відчитано кінцеве внесенє аудитора Кунца, в яким він на 120 сторонах описує перехід слідства, доходженє і вкінці призначє Гофріхтера до вини. Розправу відложено на нині. Подробиці розправи держать ся в тайні. Вістка про розправу появила ся вчера лише у пополудневім виданю Neues Wiener Journal.

Оповідки.

— Львівський „Сокол" уладжує в неділю дня 5. червця перший фестин в Янові при співучасті тамошнього „Сокола". В програму вйдуть між иншими точками вправи вільноруч селянських Соколів з Домажира, Зелєва, Козич і Жорниць та вправи списами членів львівського „Сокола".

— Зміна речинців матури. В наслідок розпорядженя міністра просьвіти з дня 29. січня с. р. краєва Рада шкільна змінила речинцев устних іспитів зрілости в деяких школах середних, а іменно відбудуть ся ті іспити: в II гімназії у Львові дня 1. червця, у філії гімназії в Стрию 10. червця, в I польській гімназії в Перемішлї 1. червця, в реальній школі в Тернополі 22. червця, в реальній школі в Ставіславоі 21. червця, в реальній школі в Коросні 7. червця, в реальній школі в Снятині 1. червця і в I. реальній школі у Львові 6. червця.

Телеграми

з дня 24. мая.

Бруксєля. При онодішних виборах половини членів бельгійского парламенту, вибрано: 49 католицких кандидатів, 23 ліберальних, а 13 соціялістичних. Католики втратили 1 мандат, який попав в руки соціялістів.

Царгород. Авнавти видали доси 4.000 карабінів з патронами.

Турецке правительство заперечує чутку про намір Австрії закупити Новобазавский санджак.

Colosseum в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.
від 16. до 31. мая 1910.

Найгарнійша сензация.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ол. Барвіньский. Историчний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский. З останних детилть XIX вѣку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexdra Barwińskiego. — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщиньского Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного — Ціна 1 К.

Григорій С. Скворода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня 30 с.

Проф. Ратміров. повість „Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новела. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслава" або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

22 комнат у віллі

„ОЛЬГА"

комплетно і гарно умебльованих враз з постелию для П. Т. недужих до винайму в кліматичній місцевости ТРУСКАВЦИ враз з цілим утриманєм по як найприступнійших цінах. З замовленнями треба зголошувати ся до Дирекції „Народної Гостинниці" у Львові ул. Костюшка ч. 1. — — — 135 (16—25)

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревского, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердави, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацкі, альбоми, перфуми, спинки бдошки і шильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — Склади „Сокільского Базару" у Львові, Стрию і Ставіславоі.

Товариство взаімного крегитуму

„Дністер"

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаімних обезпечень „Дністер" в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам різнникам обезпеченим в „Дністрі" від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадницї почтової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадницї К 3,721.268.—

Удїли членські К 284.195.—

Позички уділені К 3,471.478.—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

B. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

— Der Sozialismus. Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3' 60; geb. in Leinw. M., 4' 30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).

— Egger Augustinus. Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —'48.

— Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege. K 2'16.

— Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage. 4. Aufl. K 1'56.

— Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik. 4. Aufl. K —'72.

— Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss. 4. Auflage. K —'96.

— Das Privateigentum als soziale Institution. 2. Aufl. K 2'16.

— Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage. 3. Aufl. K 2'88. geb. in Leinw. K 3'48.

— Das Paradies der Sozialdemokratie, sowie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —'24.